

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІV МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

23-24 лютого 2023 року

м. Запоріжжя

Редколегія:

Л. М. Боярська – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМУ, кандидат медичних наук, професор;

І. Г. Утюж – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ, доктор філософських наук, професор;

Ю. В. Котлова – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМУ;

Д. П. Сепетий – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Н. В. Спиця – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

С. А. Козиряцька – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ.

С69

Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині) : зб. матеріалів ІV Міжнародної науково-практичної конференції (23-24 лютого 2023 року). – Запоріжжя : ЗДМУ, 2023. – 207 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

СЕКЦІЯ 4.

ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ: "CONSUMOR ALIIS INSERVIENDO"

Боярська Л.М., Левчук-Воронцова Т.О.

ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ЛІКАРЯ ТА ПРОФІЛАКТИКА
ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ64

Манойло Н.Г.

КОДЕКСИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НОТАРІУСІВ ТА ВИКЛАДАЧІВ СИСТЕМИ ВИЩОЇ
ОСВІТИ69

Поліщук О.П.

ЕМОЦІЙНЕ ВИГОРАННЯ ЛЮДЕЙ ЗРІЛОГО ВІКУ ТА ЙОГО СПЕЦИФІКА В УМОВАХ
ШВИДКОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ДІДЖИТАЛ-ТЕХНОЛОГІЙ: СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ
АСПЕКТИ71

Поцулко О.А., Калишко Є.О., Бабошкін А.І.

ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
"CONSUMOR ALIIS INSERVIENDO"73

Рагріна Ж.М., Репетун А.К.

ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В
УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ75

Самойленко О.В., Кульбіда О.О.

ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ У ПРАЦІВНИКІВ РЕАНІМАЦІЙНОГО ВІДДІЛЕННЯ76

Спиця Н.В., Жовніренко А.С.

ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ КРИЗЬ ПРИЗМУ ФОРМУВАННЯ НОВОГО
ІМІДЖУ ПРОФЕСІЇ ЛІКАРЯ В СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ77

СЕКЦІЯ 5.

ПРОБЛЕМА ТІЛЕСНОСТІ

Ареф'єва А.Ю.

СИНТЕЗ МИСТЕЦТВА ЯК РЕСУРС АРТ-ТЕРАПІЇ79

Ареф'єва Є.Ю.

«ХОРЕЯ» ТА «АРЕТЕЯ» ЯК ЕСТЕТИЧНІ ПАТЕРНИ ТА ГЕШТАЛЬТИ КОМУНІКАЦІЇ В
СИСТЕМІ АРТ-ТЕРАПІЇ82

Герасімчук Т.С., Вертепна Р.І., Муковоз О.В.

СУЧАСНА ДИТИНА – СУЧАСНИЙ МЕТОД ПРИКОРМУ83

Давидова А.Ж., Ляшенко І.В.

ФІЛОСОФСЬКИЙ ПОГЛЯД НА СУЧАСНЕ ЖИТТЯ НЕМОВЛЯТИ85

Дмитряков В.О., Свекатун В.М.

ПАТОГЕНЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПОЗИЦІЙ ТЕОРІЇ ГЕТЕРОХРОНІЇ ЯК ГІПОТЕТИЧНОЇ
МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ВАД РОЗВИТКУ ОРГАНІВ СЕЧОВИВІДНОЇ СИСТЕМИ86

Дрозд Б.Ю.

ТРАНСФОРМАЦІЯ СПРІЙНЯТТЯ ЛЮДСЬКОГО ТІЛА В УМОВАХ
РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ87

Ель Гуессаб К., Білокопитов В.В.

СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ТРАНСПЛАНТОЛОГІЇ89

Йожикова Д.О., Герасімчук Т.С., Сліпко В.О.

СКРИНІНГ СТАНУ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я МАТЕРІ ДИТИНИ 1-ГО РОКУ ЖИТТЯ
ЯК ОДИН З ЕЛЕМЕНТІВ ПЕДІАТРИЧНОГО ПРИЙОМУ91

Качмар О.В.

ПСИХОЛОГІЯ СТРЕСУ ТА СПОСОБИ БОРОТЬБИ З НИМ:
HUG THERAPY(ОБІЙМОТЕРАПІЯ)93

Козловець М.А.

ПРОБЛЕМИ ЖИТТЯ І СМЕРТІ В КОНТЕКСТІ ФІЛОСОФСЬКОГО ДИСКУРСУ96

Лямцева О.В.

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНА ПРОБЛЕМА РОБОТИ ПЕДІАТРА З БАТЬКАМИ
АНТИВАКЦИНАТОРАМИ99

релаксуючі методики, не відкладати належну відпустку на більш пізній час, організувати розважальне дозвілля; 2) зайнятися тайм-менеджментом: розподіляти час таким чином, щоб виконувати робочі обов'язки та залишати час на заслужений відпочинок; 3) розподіляти обов'язки (не рекомендується все «звалювати» на власні плечі, якщо є можливість розподілити частину завдань на інших людей); 4) включити у тижневий розпорядок дня заняття у спортивній секції чи відвідувати басейн; 5) приділяти час на зустрічі з близькими друзями, проводити спільні заходи із сім'єю; 6) згадати про улюблені хобі та заняття; 7) зробити собі подарунок, пройтися магазинами.

Отже, якщо розвивається ПВ, то негативним чином він впливає на робочий процес, призводить до формування стресового стану, погіршення пам'яті і концентрації уваги. Коли людина запускає цей стан, може розвинути тривала та стійка депресія, головний біль різної інтенсивності, тобто лікар перестає бути лікарем.

Список використаних джерел

1. Баулін А. А., Алакіна Н. Г., Шешкіна І. В., Баулін В. А. Професійне «вигорання» у лікарів хірургічного профілю // Хірургія. – 2013. – № 7. – С. 43–48.
2. Громцева О. В. Уявлення про професійне вигорання медичних працівників та дослідження його феноменології // European Journal of Management Issues. – 2019. – Volume 27(3-4). – Р. 63 – 72.
3. Densten I. L. Emotional Burnout // Re-thinking burnout. Journal of Organizational Behavior. – 2001. – № 23 – С. 833 – 847.
4. Friedman Michael, Solomon David // What's new in psychiatry. – Jan. 04, 2023.

ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

*Рагріна Жанна Михайлівна,
кандидат педагогічних наук,
доцент, декан І міжнародного факультету,
Репетун Альона Костянтинівна,
викладач кафедри мовної підготовки,
Запорізький державний медичний університет*

Зважаючи на непрості умови організації праці, трансформації в освітньому середовищі, спричинені воєнною агресією РФ проти України, діяльність викладача стала надзвичайно емоційною і напруженою. Окрім того, сформований комплекс економічних і соціально-психологічних проблем в умовах військового стану країни вимусив викладачів закладів вищої освіти пристосовуватися до незапланованих змін та життя й роботи в умовах воєнного стану, адаптовувати навчальний процес до роботи в надзвичайних ситуаціях, знаходити нові шляхи спонукання та мотивації студентів. Усе зазначене спричиняє сильний тиск на емоційний стан викладача та стає вагомою причиною знесилення, професійного й емоційного «вигорання».

З огляду на концепцію стресу, автором якої є Г. Сельє, професійне вигорання – це дистрес або третя стадія загального адаптаційного синдрому – стадія виснаження, що характеризується вираженим зниженням енергетичного тону і ослабленням нервової системи. Емоційний захист у формі вигорання є невід'ємним атрибутом особистості [6]. Можливими проявами напруженості є: збудження, підвищена дратівливість, занепокоєння, м'язова напруга, затиски в різних частинах тіла, почастищення дихання, серцебиття, підвищена стомлюваність, апатія тощо. При досягненні певного рівня напруженості організм починає намагатися захищати себе.

Аналіз симптоматики вигорання вказує на те, що вона зачіпає різні рівні, від фізичного самопочуття до життєвих установок. Таким чином, можна зробити висновок про те, що емоційне вигорання – це багатокомпонентне явище зі складною структурою. Структуру емоційного вигорання складають три компоненти: емоційне виснаження, деперсоналізація (особистісне віддалення) і зниження професійної мотивації.

До стресогенних особливостей педагогічної діяльності належать психологічний клімат (педагогічний колектив); необхідність здійснення частих і тривалих контактів із людьми (перенасичення спілкуванням); взаємодія з різними соціальними групами (учні, їхні батьки, колеги, представники адміністрації) тощо. Усі ситуації спілкування, обтяжені високою відповідальністю за людей, супроводжуються високою емоційною та інтелектуальною напруженістю.

Важливим аспектом попередження професійного вигорання педагога є набуті знання в області психологічної науки та можливості практичного їх застосування. Постійне підвищення власної психологічної компетентності вчителя сприятиме розширенню меж особистісної усвідомленості, професійної рефлексії та психологічного благополуччя в цілому.

В умовах сьогоденної кризи, беручи до уваги більш напружені умови і почастищення прояву симптомів «вигорання» через військові дії на території України, ВООЗ опублікував на своєму сайті низку рекомендацій, щоб попередити цей феномен:

1. Візьміть перерву.
2. Піклуйтеся про себе.
3. Плануйте день.
4. Хваліть себе.
5. Чергуйте складні завдання з приємними.
6. Говоріть про себе лише позитивне.
7. Частіше займайтеся улюбленою справою.
8. Будьте фізично активними.
9. Будьте уважні.
10. Зверніться до фахівця [5].

Вигорання є одним із проявів професійної деформації особистості. Високий рівень синдрому професійного вигорання негативно позначається на психологічному і соматичному здоров'ї педагогів, на взаєминах з учнями і на якості виконуваної педагогічної діяльності. Отже, педагоги як професійна спільнота підвищеної соціальної значущості мають бути об'єктом особливої уваги й турботи регіональної адміністрації. Необхідна довгострокова комплексна цільова програма роботи з кадрами зі збереження кадрового складу, добору і підтримки найбільш стабільного здорового ядра колективу. Свою роль у цьому можуть зіграти психологічні служби.

Список використаних джерел

1. Емоційне вигорання. упоряд. В. Дудяк. К.: Главник, 2007. 127 с.
2. Калошин В. Ф. Як долати стрес у педагогічній діяльності. Практична психологія та соціальна робота. 2004. № 9. С. 60-66.
3. Maslach C., Golberg J. Prevention of burnout: New perspectives // Applied and preventive Psychology. 1998. Vol.7. P. 63-74.
4. Ефективні поради від емоційного вигорання під час війни [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/efektivni-poradi-vid-emocijnogo-vigorannya-pid-chas-vijni>
- Maslach C., Jackson S. E. The measurement of experienced burnout // Journal of Occupational Behaviour. 1981. No 2. P. 99-113.

ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ У ПРАЦІВНИКІВ РЕАНІМАЦІЙНОГО ВІДДІЛЕННЯ

*Самойленко Олена Валентинівна,
канд.філ. н., доц., завідувачка кафедри мовних та
гуманітарних дисциплін №1,
Кульбіда Ольга Олександрівна,
студентка медичного факультету №3,
Донецький національний медичний університет*

Емоційне вигорання у медиків – це складний процес виснаження, роздратованості та втрати сили, що виникає внаслідок роботи та постійного контакту з людьми. Медичні працівники постійно знаходяться в місцях з великою кількістю людей, які потребують спілкування та медичної допомоги чи консультації, і це психологічно важко, з часом виснажує.

Актуальність дослідження емоційного виснаження у медичних працівників реанімаційного відділення досить висока, тому що саме вони стикаються з великим потоком пацієнтів, частою смертністю та невдоволенням не тільки з боку пацієнтів та їх рідні, але й зі сторони власних родичів.

На думку К. Маслач, вигорання на роботі – емоційне виснаження, яке виникає внаслідок стресу, тісного контакту, як психологічного так і фізичного, та передбачає втрату поваги до хворих та відсутність позитивної мотивації.

Отже, голландський хірург Ніколас ван Тульп запропонував символ медицини – палаючу свічку з надписом «Consumor aliis inserviendo». Це означало «Згораю сам, світло даючи». Адже, усі медики настільки багато свого часу присвячують своїм пацієнтам і медицині в цілому, що часу для насолодження життям майже не лишається. Але ті хто обрав цей шлях, обирає серцем.

Коли, людина усією душею бажає допомогти, коли отримує задоволення від важкої зміни, від того, що вже мозолі на носі від респіратор та подразнення на руках від рукавиць, від безсонних ночей на чергуваннях, але ціна цього одне врятоване життя. Може бути маса негараздів, але винагорода дійсно гідна.